

Protocol Celcio

Gofal Cymdeithasol

Cymeradwywyd		HOS		
Dyddiad		Cofnod Rhif		
Fersiwn	Disgrifiad o'r Rheswm am Newid	Awdur	Awdurdodiad	Dyddiad Dosbarthu

Diben

Diben y Protocol Celcio hwn yw lleihau'r risg i'r unigolyn a'r gymuned trwy waith uniongyrchol, gan alw ar ddeddfwriaeth berthnasol lle y bo angen. Fodd bynnag, os yw'r unigolyn yn cynghori nad yw am gael unrhyw help neu gymorth, yna fel ymarferwyr mae'n rhaid i chi ddal i ystyried a ddylid neu a ellid gwneud unrhyw beth drwy asesu'r risg i iechyd a lles yr unigolyn a'i allu i wneud penderfyniadau perthnasol.

Cwmpas

Mae'r protocol hwn yn nodi fframwaith ar gyfer gofal cymdeithasol ac asiantaethau perthnasol eraill i weithio mewn partneriaeth gan ddefnyddio model sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau ac sy'n seiliedig ar ateb. Mae'r protocol yn cynnig arweiniad clir i staff sy'n gweithio gyda chelcwyr.

Ffurfiodd y gweithwyr proffesiynol canlynol y Grŵp Tasg a Gorffen, gan gynrychioli eu hasiantaeth/adran wrth ddatblygu'r protocol hwn:

David Lewis	Rheolwr Adain Diogelu, Safonau Ansawdd, CBSC
Lisa Jones	Rheolwr Tîm, Tîm Pobl Ddiamddiffyn, CBSC
Huw Robot Williams	Prif Swyddog Iechyd yr Amgylchedd, CBSC
Beryl Croft	Swyddog Hyfforddi, Gweithlu, Datblygu a Dysgu, CBSC
Chad Rogerson	Rheolwr Partneriaeth y Sir, Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru
Nicola Eccles	Rheolwr Tîm, Safonau Ansawdd
Phillip Jones	Cynrychiolydd Ambiwlans Cymru

Cyfrifoldebau

Ar ôl dilyn yr holl ganllawiau o fewn y protocol hwn, gall ddod yn amlwg eich bod wedi ystyried pob gweithred o fewn eich pŵer statudol i wella'r sefyllfa heb unrhyw lwyddiant neu lwyddiant rhannol, ac yna rhaid parchu dewis yr unigolyn i barhau fel y mae

Mae'n gyfrifoldeb ar bob ymarferwr sy'n gweithio gydag unigolion sy'n celcio i gadw at y protocol hwn.

Talfyriadau

OCD - Anhwylder Obsesiynol Cymhellol
CMHT - Tîm Iechyd Meddwl Cymunedol
MCA - Deddf Galluedd Meddyliol
HSC - Gwirio Diogelwch y Cartref
ALI - Awdurdod Lleol
EH - Iechyd yr Amgylchedd
RSPCA - Y Gymdeithas Frenhinol er Atal a Creulondeb i Anifeiliaid
NPVAS - Asesiad gweledol di-broffesiynol
PPE - Offer Diogelu Personol
CBSC - Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
EHO - Swyddog Iechyd yr Amgylchedd
WARRN - Rhwydwaith Ymchwil Risg Cymhwysol Cymru
MASH – Canolfan Ddiogelu Amlasiantaethol

Cydraddoldeb

Rhaid cymhwyso'r polisi Cydraddoldeb er mwyn sicrhau nad oes unrhyw wahaniaethu ar sail hil ac ethnigrwydd, anabledd, oed, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, crefydd a chred, y Gymraeg neu hawliau dynol.

Dogfennau Cysylltiedig:

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

Deddf Galluedd Meddyliol 2005

Deddf Diogelu Data 1998

Deddf Datgelu er Lles y Cyhoedd 1998

Deddf Iechyd Cyhoeddus 1936

Deddf Iechyd Cyhoeddus 1963

Deddf Atal Difrod gan Blâu 1949

Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990

Deddf Tai 1988

Deddf Tai 2004

Corff y Polisi/Gweithdrefn:

Mae'r protocol hwn ar gyfer staff Gofal Cymdeithasol a all ddod ar draws unigolion sy'n byw mewn amgylchiadau afiach ac sy'n celcio. Mae celcio yn bryder difrifol i gymunedau ac i unigolion, gan achosi gofid i'r unigolyn a'r rhai o'i gwmpas ac yn peri risg o dân, codymau, haint a phla. Mae celcio cymhellol yn gymhleth iawn ac yn gofyn am ymagwedd gydweithredol ac integredig. Nod y protocol hwn yw sicrhau gweithio mewn partneriaeth amlasiantaethol ystyrllon, cydlynol gyda phobl sy'n celcio er mwyn lleihau dyblygu ar gyfer yr asiantaethau a'r unigolion. Mae'r protocol yn anelu at hwyluso canlyniadau cadarnhaol a chynaliadwy drwy gynnwys yr unigolion yn y broses ar bob cam. Mae'r protocol yn cynnwys cyfeiriad at ddarnau o ddeddfwriaeth a allai fod yn berthnasol i weithio gyda phobl sy'n celcio.

Cynnwys

Rhif Tudalen

Cyflwyniad	4
I bwy y mae'r Protocol yn berthnasol?	4
Nodau'r Protocol	4
Diffiniad o Gelcio	5
Nodweddion Cyffredinol Celcio	5
Beth yw Anhwylder Celcio	6
Mathau o Gelcio	7
Galluedd Meddyliol	7
Rhannu Gwybodaeth	8
Diogelwch Tân	10
Pwerau Iechyd yr Amgylchedd	10
Diogelu Plant	11
Oedolyn mewn Perygl	11
Ymateb Aml-asiantaeth	12
Offeryn Delwedd Mesur Annibendod	13
Canllawiau Offeryn Asesu	16
Cwestiynau Canllaw ar gyfer Ymarferwyr	23
Canllawiau ar gyfer Ymarferwyr – Mewnwelediad o Nodweddion Celcio	24
Asesiad Celcio i Ymarferwyr	25

Atodiadau:

1. Templed Rhaglen Cyfarfod Aml-asiantaeth
2. Ffurflen Asesiad Risg

1.0. Cyflwyniad

- 1.1. Mae'r protocol hwn yn nodi fframwaith ar gyfer gofal cymdeithasol ac asiantaethau perthnasol eraill i weithio mewn partneriaeth gan ddefnyddio model sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau ac sy'n seiliedig ar ateb. Mae'r protocol yn cynnig arweiniad clir i staff sy'n gweithio gyda chelcwyr. Mae'r protocol wedi cael ei ddatblygu mewn partneriaeth â phartneriaid aml-asiantaeth
- 1.2. Mae celcio cymhellol yn gymhleth iawn ac yn gofyn am ymagwedd gydweithredol ac integredig. Nod y protocol hwn yw sicrhau gweithio mewn partneriaeth amlasiantaethol ystyrlon, cydlynol gyda phobl sy'n celcio, er mwyn lleihau dyblygu ar gyfer yr asiantaethau a'r dinasyddion. Nod y protocol yw sicrhau canlyniadau cadarnhaol a chynaliadwy i ddinasyddion, drwy eu cynnwys yn y broses ar bob cam.
- 1.3. Mae'r protocol yn cynnwys cyfeiriad at ddarnau o ddeddfwriaeth a allai fod yn berthnasol i weithio gyda phobl sy'n celcio.

2.0. I bwy y mae'r Protocol yn berthnasol?

- 2.1. Mae'r protocol hwn yn berthnasol i'r holl staff sy'n gweithio ym maes Gofal Cymdeithasol a'r asiantaethau partner sy'n ffurfio'r Bwrdd Partneriaeth Diogelu Oedolion Rhanbarthol sydd wedi ymrwymo i'r protocol.
- 2.2. Disgwylir i bawb gymryd rhan yn llawn wrth weithio mewn partneriaeth i gyflawni'r canlyniad gorau i'r dinesydd, tra'n bodloni gofynion a dyletswyddau asiantaethau unigol.

3.0. Nodau'r Protocol

- 3.1. Amcanion y protocol hwn yw:
  - Ymchwilio a rhannu gwybodaeth am y problemau sy'n gysylltiedig â chelcio o wahanol safbwyntiau proffesiynol a chymunedol. Ymdrin â digwyddiadau ar sail tystiolaeth, mewn ffordd strwythuredig, systematig, cydlynol a chyson.
  - Datblygu atebion aml-asiantaeth "anffurfiol" sy'n gwneud y defnydd gorau o wasanaethau ac adnoddau presennol ac a allai leihau'r angen am atebion gorfodol.

- Pan fydd angen atebion ffurfiol, sicrhau bod proses ar gyfer cynllunio atebion wedi'u teilwra i ddiwallu anghenion y dinesydd. Mae atebion posib yn cynnwys cefnogaeth a monitro proffesiynol, atgyweiriadau eiddo ac ailgartrefu parhaol a dros dro
- Sefydlu arfer gorau a gwella gwybodaeth am ddeddfwriaeth sy'n ymwneud ag ymddygiad celcio.

4.0. Diffiniad o Gelcio

4.1. Celcio yw casglu a chadw unrhyw ddeunydd yn ormodol, i'r pwynt lle mae'n amharu ar weithredoedd o ddydd i ddydd (Frost a Gross, 1993). Mae celcio patholegol neu gymhellol yn fath penodol o ymddygiad a nodweddir gan:

- Caffael a methu i daflu nifer fawr o eitemau fyddai'n ymddangos i fod o ddim gwerth ac yn cael eu hystyried fel sbwriel gan bobl eraill.
- "annibendod" difrifol yng nghartref yr unigolyn lle na all weithredu fel lle byw hyfyw;
- trallod sylweddol neu amhariad ar waith neu fywyd cymdeithasol (Kelly 2010).

5.0. Nodweddion Cyffredinol Celcio

- **Ofn a phryder:** gall celcio cymhellol ddechrau fel ymddygiad a ddysgwyd neu yn dilyn digwyddiad arwyddocaol megis profedigaeth. Mae'r unigolyn sy'n celcio yn credu y gall prynu neu gadw pethau leddfdu'r pryder a'r ofn y maent yn teimlo. Y celcio yw ei flanced gysur.

Gall unrhyw ymgais i daflu'r eitemau a gaiff eu celcio ysgogi teimladau sy'n amrywio o bryder ysgafn i bwl o banig llawn, gan achosi chwysu a chrychguriadau'r galon.

- **Patrwm ymddygiad hirdymor:** o bosib wedi datblygu dros nifer o flynyddoedd, neu ddegawdau, o "brynu a gollwng". Casglu a chadw, heb y gallu i daflu eitemau heb brofi ofn a phryder.
- **Ymlyniad gormodol i eiddo:** Gall pobl sy'n celcio fod ag ymlyniad emosiynol amhriodol i eitemau.
- **Amhendrantrwydd:** mae pobl sy'n celcio yn ei gweld yn anodd gwneud y penderfyniad i daflu eitemau nad oes eu hangen mwyach, gan gynnwys sbwriel.

- **Safonau di-ildio:** Gall pobl sy'n celcio yn aml weld diffygion mewn eraill. Gallant ofyn i eraill berfformio i ragoriaeth tra'n cael trafferth trefnu eu hunain a chwblhau tasgau byw o ddydd i ddydd.
- **Ynysiad cymdeithasol:** bydd pobl sy'n celcio fel arfer yn dieithrio teulu a ffrindiau a gallant fod â chywilydd i gael ymwelwyr. Efallai y byddant yn gwrthod ymweliadau cartref gan weithwyr proffesiynol, gan ffafrio apwyntiadau swyddfa.
- **Nifer fawr o anifeiliaid anwes:** gall pobl sy'n celcio fod â nifer fawr o anifeiliaid a all fod yn ffynhonnell gwynion gan gymdogion. Gallant fod yn "achubwyr anifeiliaid crwydr" hunanaddefedig
- **Galluedd Meddyliol:** Fel arfer, gall pobl sy'n celcio wneud penderfyniadau nad ydynt yn gysylltiedig â'r celcio. Rhaid rhagdybio galluedd oni phofir fel arall. Gall y rhai sy'n celcio hefyd feddu ar y galluedd i benderfynu celcio er gwaethaf y risgiau.
- **Annibendod eithafol:** Gall ymddygiad celcio atal sawl neu'r holl ystafelloedd mewn eiddo unigolyn rhag cael eu defnyddio at y diben y'i bwriadwyd.
- **Corddi:** Gall ymddygiad celcio olygu symud eitemau o un rhan o eiddo unigolyn i ran arall, heb daflu unrhyw beth.
- **Hunanofal:** gall unigolyn sy'n celcio ymddangos yn flêr ac yn anniben, oherwydd diffyg cyfleusterau ymolchi neu doiled yn eu cartref. Fodd bynnag, mae rhai pobl sy'n celcio yn defnyddio cyfleusterau cyhoeddus, er mwyn cynnal eu hylendid a'u hymddangosiad personol.
- **Mewnwelediad gwael:** fel arfer, ni fydd unigolyn sy'n celcio yn gweld dim byd o'i le ar ei ymddygiad a'r effaith mae'n ei gael ar ei hun ac eraill.

6.0. Beth yw Anhwylder Celcio?

- 6.1. Arferai Anhwylder Celcio gael ei ystyried yn fath o anhwylder obsesiynol cymhellol (OCD). Fodd bynnag, caiff celcio ei ystyried bellach yn anhwylder meddyliol annibynnol, ond heb ei nodi eto yn 10fed fersiwn Dosbarthiad Rhyngwladol o Glefydau. Fodd bynnag, disgwylir i fersiwn 11 gael ei gyhoeddi yn 2018 ac mae disgwyl iddo nodi diagnosis celcio. Fodd bynnag, gall celcio hefyd fod yn symptom o anhwylderau meddwl eraill a byddai angen i'r asesydd risg / cydgysylltydd gofal neu'r cleient ofyn am atgyfeiriad gan feddyg teulu at y Tîm Iechyd Meddwl Cymunedol (CMHT). Byddai hyn yn galluogi asesiad ar gyfer celcio neu ddiagnosis arall, ac felly mynediad i ddulliau therapiwtig posibl. Mae Anhwylder Celcio yn wahanol i'r weithred o gasglu, ac mae hefyd yn wahanol i bobl y mae eu heiddo yn gyffredinol anniben neu'n flêr. **Nid** ffordd o fyw dewisol ydyw. Y prif wahaniaeth rhwng celciwr a chasglwr yw bod gan gelcwyr ymlyniad emosiynol cryf i'w gwrthrychau sydd ymhell uwchlaw eu gwerth go iawn.

- 6.2. Nid yw celcio yn ffafrio rhyw, oedran, ethnigrwydd, statws economaidd-gymdeithasol, hanes addysgol / galwedigaethol neu fath o ddaliadaeth benodol.
- 6.3. Gellir celcio unrhyw beth, mewn amrywiol ardaloedd gan gynnwys eiddo neu ardd y preswilydd neu ardaloedd cymunedol. Fodd bynnag, mae eitemau celcio cyffredin yn cynnwys, ond nid yn gyfyngedig i ddau gategori:

Celcio Sych

- Dillad
- Papurau newydd, cylchgronau, llyfrau neu ffotograffau
- Biliau, derbynebau neu lythyrau
- Bagiau plastig a bocsys
- Offer meddygol
- Pethau casgladwy megis teganau, fideos, DVDs, neu CDs

Celcio Gwlyb

- Bwyd a chynwysyddion bwyd
- Ysgarthion ac wrin
- Anifeiliaid

7.0. Mathau o Gelcio

- 7.1. Mae tri math o gelcio:

Gwrthrychau difywyd

Dyma'r mwyaf cyffredin. Gallai hyn gynnwys un math o wrthrych neu gasgliad o gymysgedd o wrthrychau fel hen ddillad, papurau newydd, bwyd, cynwysyddion neu bapurau.

Celcio Anifeiliaid

Mae celcio anifeiliaid ar gynnydd. Mae hyn yn cynnwys casglu anifeiliaid yn obsesiynol, yn aml heb y gallu i ddarparu'r safonau gofal isaf. Ni all y celciwr gydnabod bod yr anifeiliaid mewn perygl oherwydd ei fod yn teimlo ei fod yn eu hachub. Yn ogystal ag anallu i ofalu am yr anifeiliaid yn y cartref, ni all pobl sy'n celcio anifeiliaid ofalu amdanynt eu hunain fel arfer. Yn ogystal, caiff cartrefi celcwyr anifeiliaid yn aml eu dinistrio yn y pen draw gan y cronïad o ysgarthion anifeiliaid a phlâu gan bryfed.

Celcio Data

Mae hwn yn ffenomen newydd o gelcio. Nid oes fawr o ymchwil ar y mater hwn ac efallai na fydd yn ymddangos mor arwyddocaol a difywyd â chelcio anifeiliaid, fodd bynnag, gall pobl sy'n celcio data ddiodeff yr un symptomau celcio problemus. Gallai celcio data gynnwys storio offer casglu data megis cyfrifiaduron, dyfeisiadau storio electronig neu bapur. Angen i storio copïau o negeseuon e-bost, a gwybodaeth arall ar ffurf electronig.

8.0. Galluedd Meddyliol

8.1. Mae Deddf Galluedd Meddyliol 2005 yn darparu fframwaith statudol ar gyfer pobl sydd heb alluedd i wneud penderfyniadau drostynt eu hunain. Mae gan y ddeddf 5 egwyddor statudol a dyma'r gwerthoedd sy'n sail i ofynion cyfreithiol y ddeddf. Sef:

1. Rhaid cymryd bod unigolyn yn meddu ar alluedd oni sefydlir nad oes ganddo alluedd.
2. Ni ddylid trin unigolyn fel un sy'n analluog i wneud penderfyniad oni bai fod pob cam ymarferol wedi'i gymryd heb lwyddiant.
3. Ni ddylid trin unigolyn fel un sy'n analluog i wneud penderfyniad dim ond am ei fod yn gwneud penderfyniad annoeth.
4. Rhaid i weithred neu benderfyniad a wneir, o dan y ddeddf hon ar gyfer neu ar ran unigolyn sydd heb alluedd, gael ei wneud er lles yr unigolyn.
5. Cyn cyflawni'r weithred, neu wneud y penderfyniad, rhaid rhoi sylw i p'un a ellir cyflawni'r diben sydd ei angen yn effeithiol mewn ffordd sydd ddim yn cyfyngu'n ormodol ar hawliau a rhyddid gweithredu'r unigolyn.

8.2. Pan fydd ymddygiad celcio unigolyn yn peri risg difrifol i'w iechyd a diogelwch, bydd angen ymyrraeth broffesiynol. Ac eithrio gofynion statudol, rhaid i unrhyw ymyriad neu weithred arfaethedig fod gyda chaniatâd y dinesydd. Mewn achosion eithafol o ymddygiad celcio, dylai natur yr amgylchedd arwain gweithwyr proffesiynol i gwestiynu p'un a oes gan y dinesydd y galluedd i gydsynio i'r weithred neu'r ymyrraeth arfaethedig a sbarduno asesiad o alluedd. Caiff hyn ei gadarnhau gan god ymarfer MCA sy'n nodi mai un o'r rhesymau pam y gallai pobl gwestiynu galluedd rhywun i wneud penderfyniad penodol yw "bod ymddygiad neu amgylchiadau'r unigolyn yn achosi amheuaeth ynghylch p'un a oes ganddo'r galluedd i wneud penderfyniad" (Cod Ymarfer MCA 4.35, t. 52). Gellir dadlau bod ymddygiad celcio eithafol yn bodloni'r maen prawf hwn.

8.3. Mae'n rhaid i unrhyw asesiad o alluedd a wneir mewn perthynas ag ymddygiad celcio fod yn amser benodol, ac yn berthnasol i ymyrraeth neu weithred benodol. Y gweithiwr proffesiynol sy'n gyfrifol am gynnal yr asesiad galluedd fydd yr unigolyn sy'n cynnig yr ymyrraeth neu'r weithred benodol, a chyfeirir

ato fel y "penderfynwr". Er y gall fod angen i'r penderfynwr geisio cefnogaeth gan weithwyr proffesiynol eraill yn y tîm amlddisgyblaethol, nhw sy'n gyfrifol am wneud y penderfyniad terfynol ynghylch galluedd rhywun.

- 8.4. Os bydd dinesydd heb allu i gydsynio i'r weithred neu'r ymyrraeth benodol, yna mae'n rhaid i'r penderfynwr ddangos ei fod wedi bodloni gofynion y "rhestr wirio" lles gorau. Oherwydd cymhlethdod achosion o'r fath, *rhaid* cael cyfarfod lles gorau, dan gadeiryddiaeth rheolwr tîm i oruchwylio'r broses.
- 8.5. Mewn achosion arbennig o heriol a chymhleth, efallai y bydd angen i'r awdurdod lleol atgyfeirio at y Llys Gwarchod i wneud y penderfyniad lles gorau. Dylid trafod unrhyw atgyfeiriad i'r Llys Gwarchod gyda gwasanaethau cyfreithiol a'r rheolwr gwasanaeth perthnasol.

9.0. Rhannu Gwybodaeth

- 9.1. O dan Ddeddf Diogelu Data 1998, mae gennym oll gyfrifoldeb i sicrhau bod gwybodaeth bersonol yn cael ei phrosesu'n gyfreithlon ac yn deg. Mae gan bob dinesydd yr hawl i weld unrhyw wybodaeth a gedwir amdanynt. Dylai ymarferwyr ystyried hyn pan fyddant yn cofnodi gwybodaeth am yr unigolyn hwnnw.
- 9.2. Mae angen i bob asiantaeth sicrhau, lle byddwn yn penderfynu ei bod yn briodol rhannu gwybodaeth am eiddo wedi'u celcio gyda brigadau tân lleol, ein bod yn gwneud hyn ar sail angen gwybod. Dylai'r holl wybodaeth gael ei throsglwyddo mewn fformat diogel.
- 9.3. At ddibenion y protocol hwn, byddwn yn cyfeirio at y datganiad rhannu gwybodaeth fel y'i ysgrifennwyd, "amddiffyn oedolion mewn perygl, a gweithdrefnau i ddiogelu oedolion sydd mewn perygl o gamdriniaeth".

"Bydd gwybodaeth yn cael ei rhannu o fewn a rhwng sefydliadau yn unol â'r egwyddorion a nodir isod."

Mae gan oedolion hawl i annibyniaeth, dewis a hunan-benderfyniad. Mae'r hawl hwn yn ymestyn iddynt allu cael rheolaeth dros wybodaeth amdanynt nhw eu hunain ac i benderfynu pa wybodaeth a gaiff ei rhannu. Hyd yn oed mewn sefyllfaoedd lle nad oes unrhyw ofyniad cyfreithiol i gael caniatâd ysgrifenedig cyn rhannu gwybodaeth, mae'n arfer da gwneud hynny.

- Dylid ystyried dymuniadau'r dinesydd bob amser. Fodd bynnag, mae amddiffyn oedolion sydd mewn perygl yn sefydlu egwyddor gyffredinol y gall digwyddiad o gamdriniaeth amheus neu wirioneddol gael ei adrodd yn ehangach, ac wrth wneud hynny, efallai y bydd angen rhannu rhywfaint o wybodaeth ymhlith y rhai perthnasol.

- Mae gwybodaeth a roddir i aelod unigol o staff yn perthyn i'r sefydliad ac nid i'r gweithiwr unigol. Ni all gweithiwr unigol roi sicrwydd personol o gyfrinachedd i oedolyn mewn perygl.
- Dylai sefydliad gael cydsyniad ysgrifenedig yr oedolyn mewn perygl i rannu gwybodaeth a dylai egluro fel mater o drefn pa wybodaeth y gellir ei rhannu gyda phobl neu sefydliadau eraill.
- Ni ddylai anawsterau wrth weithio o fewn yr egwyddorion o gynnal cyfrinachedd oedolyn arwain at fethiant i gymryd camau i amddiffyn yr oedolyn rhag camdriniaeth neu niwed.
- Rhaid peidio â chymysgu cyfrinachedd â chyfrinach, hynny yw, ni ddylai'r angen i ddiogelu buddiannau rheoli sefydliad fod yn drech na'r angen i amddiffyn yr oedolyn.
- Mae gan staff sy'n adrodd am bryderon yn y gwaith ("rhannu pryderon") yr hawl i amddiffyniad o dan Ddeddf Datgelu er Lles y Cyhoedd 1998.

9.4. Caiff y penderfyniadau ynghylch pa wybodaeth a gaiff ei rhannu a chyda phwy eu gwneud ar sail achos wrth achos. P'un a gaiff gwybodaeth ei rhannu gyda neu heb gydsyniad yr oedolyn mewn perygl, dylai'r wybodaeth a rennir fod yn:

- angenrheidiol ar gyfer y diben y caiff ei rhannu.
- cael ei rhannu gyda'r rhai sydd ei angen yn unig.
- gywir a chyfredol.
- cael ei rhannu mewn modd amserol.
- cael ei rhannu'n gywir.
- cael ei rhannu'n ddiogel.

10.0. Diogelwch Tân

10.1. Mae celcio yn peri risg sylweddol i'r bobl sy'n byw yn yr eiddo sydd wedi'i gelcio ac i'r rhai sy'n byw gerllaw. Pan gaiff eiddo wedi'i gelcio ei nodi waeth beth fo graddfa'r risg, mae angen i gleientiaid gael gwybod am y risg uwch a nodi allanfa ddiogel. Rhaid gofyn am gyngor priodol, proffesiynol ar ddiogelwch tân. Rhannu gwybodaeth gyda'r gwasanaethau brys priodol drwy eu hysbysu am eiddo wedi'u celcio. Bydd hyn yn caniatáu i staff y gwasanaeth tân ymateb yn briodol drwy gynnal archwiliad Diogelwch yn y Cartref gyda'r preswlydd a gosod synhwyrdd mwg ychwanegol os bydd angen, gan Dagio'r cyfeiriad gyda system reoli'r gwasanaeth tân yn seiliedig ar bryder o ran diogelwch, gan hysbysu criwiau o beryglon. Unwaith y bydd eiddo wedi'u clirio, rhaid i'r wybodaeth gael ei diweddarau. Efallai y bydd Gwiriad Diogelwch y Cartref gan Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn briodol. Er yn ddelfrydol, nid oes unrhyw "hawl" cyfreithiol y gall y gwasanaeth tân fynychu ac

ymgymryd â HSC, dim ond rhwymedigaeth tuag at eu hymrwymiad i atal a dyletswydd gofal i bawb.

11.0 Pwerau Iechyd yr Amgylchedd

Deddf Iechyd Cyhoeddus 1936

Adran 79: Pŵer i fynnu cael gwared ar fater niweidiol gan feddiannydd y safle

Bydd yr Awdurdod Lleol (ALI) bob amser yn ceisio gweithio gyda deiliad tŷ i nodi ateb i eiddo wedi'i gelcio. Fodd bynnag, mewn achosion lle nad yw'r preswlydd yn barod i gydweithredu, gall yr ALI gyflwyno rhybudd i'r perchennog neu'r meddiannydd i "waredu cronïadau o fater niweidiol". Ni ddiffinnir niweidiol, ond mae fel arfer yn "niweidiol, afiach". Os na chydymffurfir o fewn 24 awr, gall yr ALI wneud y gwaith yn niffyg ac adennill y treulïau.

Adran 83: Glanhau adeiladau budr neu ferminog lle

mae unrhyw fangre, pabell, fan, sied, llong neu gwch naill

ai;

- a) mor fudr neu afiach fel ei fod yn niweidiol i iechyd; neu
- b) yn ferminog (yn ymwneud â llygod mawr, llygod, plâu eraill gan gynnwys pryfed, eu hwyau a'u larfae)

Bydd yr ALI yn gwasanaethu hysbysiad yn gofyn am glirio deunyddïau a gwrthrychau budr, glanhau arwynebau, carpedi ac ati o fewn 24 awr neu fwy. Os na chydymffurfir ag o, gall Iechyd yr Amgylchedd gyflawni gwaith yn niffyg a chodi tâl amdano. Ni ellir gwneud apêl yn erbyn rhybudd ond gellir apelio yn erbyn y gost a rhesymoldeb y gwaith ar y rhybudd.

Adran 84: Glanhau neu ddinistrio eitemau budr neu ferminog

Mae unrhyw eitem sydd mor fudr fel bod angen ei lanhau neu ei ddinistrio er mwyn rhwystro anaf i'r bobl yn yr adeilad, neu sy'n ferminog, gall yr ALI roi rhybudd a chael gwared, glanhau, puro, diheintio neu ddinistrio unrhyw eitem o'r fath ar eu traul nhw.

Deddf Atal Difrod gan Blâu 1949

Adran 4: Pŵer yr ALI i ofyn am weithred i atal neu drin Llygod mawr a Llygod

Gellir cyflwyno rhybudd ar dir/safle'r perchennog neu'r meddiannydd lle mae llygod mawr a/ neu lygod yn bresennol oherwydd yr amodau ar y pryd. Gellir cyflwyno'r rhybudd i'r perchennog neu'r meddiannydd a darparu cyfnod rhesymol o amser i gynnal gwaith rhesymol i drin y llygod mawr a/neu'r llygod, symud deunyddïau a allai

eu bwydo neu roi lloches iddynt a gwneud gwaith strwythurol. Gall yr ALI gyflawni gwaith yn niffyg a chodi tâl amdano.

Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990

Adran 80: Delio â Niwsans Statudol

Caiff Niwsans Statudol eu diffinio yn adran 79 o'r Ddeddf ac maent yn cynnwys unrhyw weithred neu ddiffyg mewn safle sy'n atal y gweithgareddau arferol a'r defnydd o safle arall, gan gynnwys y canlynol:

Adran 79 (1) (a) unrhyw safle sydd mewn cyflwr a fydd yn niweidiol i iechyd neu'n niwsans

(c) mygdarth neu nwyon a ollyngir o safle [anheddu preifat] sy'n niweidiol i iechyd neu'n niwsans

(e) unrhyw Groniad neu ddyddodion sy'n niweidiol i iechyd neu'n niwsans

(f) unrhyw anifail a gedwir mewn lle neu'r fath fodd sy'n niweidiol i iechyd neu'n niwsans

Mae'r ALI yn gwasanaethu Hysbysiad Atal a wnaed o dan adran 80 i atal y niwsans os yw'n bodoli ar y pryd, neu i'w atal rhag digwydd neu aiddigwydd.

Efallai y bydd achosion mewn amgylchiadau eithriadol, lle bydd y risg mor uchel y byddai'n rhaid i Adain yr Amgylchedd fynd i mewn i eiddo, ac yna symud ymlaen i gael cyfarfod yn ddiweddarach i sicrhau bod gwasanaethau / cefnogaeth ar waith i gynorthwyo'r dinesydd.

12.0 Diogelu Plant

12.1. Mae Diogelu Plant yn cyfeirio at amddiffyn plant rhag camdriniaeth, atal amhariad ar eu hiechyd neu eu datblygiad a sicrhau eu bod yn tyfu i fyny o dan amgylchiadau sy'n gyson â darpariaeth gofal diogel ac effeithiol. Gall tyfu i fyny mewn eiddo wedi'i gelcio roi plentyn mewn perygl drwy effeithio ar eu datblygiad ac mewn rhai achosion, arwain at esgeuluso plentyn, sydd yn fater diogelu.

12.2. Rhaid i anghenion y plentyn mewn perygl ddod yn gyntaf ac mae unrhyw gamau a gymerwn yn adlewyrchu hyn. Felly, lle mae plant yn byw yn yr eiddo, dylid codi rhybudd Diogelu Plant bob amser.

13.0 Oedolyn mewn perygl

13.1. Mae'r protocol hwn yn derbyn y canllawiau fel a ddarparwyd yn y "gweithdrefnau amddiffyn oedolion mewn perygl, Deddf Llesiant y Gwasanaethau Cymdeithasol a'r gweithdrefnau i ddiogelu oedolion sydd mewn perygl o gamdriniaeth". Gall "oedolyn mewn perygl" hefyd fod yn byw gyda'r celciwr yn yr eiddo. Efallai y bydd pryder diogelu am yr oedolyn hwnnw os yw mewn perygl o niwed oherwydd amgylchiadau byw. Os oes amheuaeth,

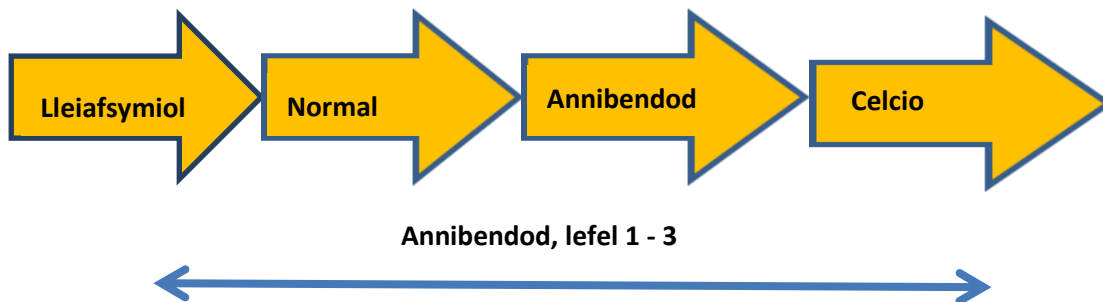
trafodwch y mater gyda rheolwr neu awdurdod lleol neu godi rhybudd Diogelu Oedolion.

14.0 Ymateb Aml-asiantaeth

Cydnabyddir bod celcio yn gyflwr cymhleth ac y bydd amrywiaeth o asiantaethau yn dod i gysylltiad â'r un person. Cydnabyddir hefyd na fydd pob dinesydd yn cael cymorth gan wasanaethau statudol megis Iechyd Meddwl.

Dylai unrhyw weithiwr proffesiynol sy'n gweithio gyda defnyddwyr gwasanaeth a allai fod â chyflwr celcio neu'n ymddangos felly sicrhau eu bod yn cwblhau'r Asesiad Ymarferwyr a defnyddio'r pecyn cymorth delweddau mesur annibendod i benderfynu pa gamau i'w cymryd. Dylai tystiolaeth o gelcio anifeiliaid ar unrhyw lefel gael ei adrodd i'r RSPCA.

Continwmm Ymddygiad Celcio

Defnyddiwch y delweddau mesur annibendod i asesu lefel problem celcio'r dinesydd:

Mae delweddau 1-3 yn dynodi

lefel 1

Mae delweddau 4-6 yn dynodi

lefel 2

Mae delweddau 7-9 yn dynodi

lefel 3

Yna edrychwch ar yr offeryn asesu annibendod am ganllaw sy'n manylu ar y camau priodol y dylech eu cymryd. Cofnodi'r holl gamau gweithredu a wnaed yn system

gofnodi'r asiantaeth, gan fanylu ar sgysiau gyda gweithwyr proffesiynol eraill, y camau a gymerwyd a'r camau sydd eto i'w cymryd.

Ystafell Wely

Dewiswch y llun sy'n adlewyrchu'n fwyaf cywir y maint o annibendod yn yr ystafell

1

2

3

4

5

6

7

8

9

Lolfa

Dewiswch y llun sy'n adlewyrchu'n fwyaf cywir y maint o annibendod yn yr ystafell

1

2

3

4

5

6

7

8

9

Cegin

Dewiswch y llun sy'n adlewyrchu'n fwyaf cywir y maint o annibendod yn yr ystafell

1

2

3

4

5

6

7

8

9

16. Canllawiau Offeryn Asesu

<p>1. Strwythur, gwasanaethau a gardd yr eiddo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asesu'r mynediad i'r holl fynedfeydd ac allanfeydd ar gyfer yr eiddo. (Nodwch yr effaith ar unrhyw fynedfeydd ac allanfeydd cymunedol). Cofiwch gynnwys y mynediad i ofod y to. • A oes gan yr eiddo larwm mwg? • Asesiad Gweledol (heb fod yn broffesiynol) o gyflwr y gwasanaethau (NPVAS) yn yr eiddo e.e. plymio, trydan, nwy, system aerdymheru, gwresogi - bydd hyn yn helpu i lywio eich cam gweithredu nesaf. • A yw'r gwasanaethau wedi'u cysylltu? • Aseswch yr ardd, ei maint, y mynediad iddi a'i chyflwr.
<p>2. Swyddogaethau'r Cartref</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asesu ymarferoldeb presennol yr ystafelloedd a'r diogelwch ar gyfer eu defnydd arfaethedig, e.e. a ellir defnyddio'r gegin yn ddiogel ar gyfer coginio neu a yw lefel yr annibendod yn yr ystafell yn atal hyn. • Dewiswch y raddfa briodol ar y raddfa annibendod. • Amcangyfrifwch y % o arwynebedd llawr y mae'r annibendod yn ei orchuddio • Amcangyfrifwch uchder yr annibendod ym mhob ystafell
<p>3. Iechyd a Diogelwch</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aseswch lefel y glanweithdra yn yr eiddo. Are the floors clean? A yw'r lloiau'n lân? A yw'r arwynebau gwaith yn lân? • Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw arogleuon yn yr eiddo? • A oes bwyd sy'n pydru? • A yw'r preswlydd yn defnyddio canhwylau? • A welsoch chi fwy o bryfed na'r disgwyl? • A yw'r bobl sy'n byw yn yr eiddo yn cael trafferth gyda gofal personol? • A oes ysgrifen anhrefnus ar waliau'r eiddo? • A oes symiau afresymol o feddyginiaeth wedi'u casglu? • Rhai rhagnodedig neu dros y cownter? • A yw'r preswlydd yn ymwybodol o unrhyw risg tân sy'n gysylltiedig â'r annibendod yn yr eiddo?
<p>4. Diogelu Plant ac Aelodau'r teulu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A oes unrhyw ystafelloedd yn cyrraedd 7 neu uwch ar y raddfa mesur annibendod? Does the household contain young people or children? A yw'r cartref yn cynnwys pobl ifanc neu blant?
<p>5. Anifeiliaid a Phlâu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A oes unrhyw anifeiliaid anwes yn yr eiddo? • A yw'r anifeiliaid anwes yn cael gofal da; ydych chi'n pryderu am eu hiechyd? • A oes tystiolaeth o unrhyw blâu? e.e. llau gwely, llygod mawr, llygod, ac ati • A yw anifeiliaid yn cael eu celcio yn yr eiddo? • A yw ardaloedd awyr agored yn cael eu hystyried yn ardaloedd bywyd gwyllt gan y preswlydd? • A yw'r preswlydd yn gadael bwyd allan yn yr ardd i fwydo llwynogod ac ati

6. Offer Diogelu Personol	<ul style="list-style-type: none"> • Yn dilyn eich asesiad, ydych chi'n argymhell y defnydd o Offer Diogelu • Personol ar gyfer ymweliadau yn y dyfodol? Rhowch fanylion • Yn dilyn eich asesiad, ydych chi'n argymhell bod y preswlydd yn cael ymweliadau mewn parau? • Rhowch fanylion
----------------------------------	--

Lefel 1 <i>Delwedd Mesur Annibendod, sgôr 1-3</i>	<p>Ystyrir bod amgylchedd y cartref yn safonol. Nid oes angen cymorth arbenigol. Os hoffai'r preswlydd gael rhywfaint o gymorth gyda gwaith tŷ cyffredinol neu yn teimlo ei fod yn dirywio tuag at raddfa annibendod uwch, gellir gwneud atgyfeiriadau priodol yn amodol ar oedran ac amgylchiadau.</p>
1. Strwythur, gwasanaethau a gardd yr eiddo	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r holl fynedfeydd ac allanfeydd, grisiau, y gofod yn y to a'r ffenestri yn hygyrch. • Mae larymau mwg wedi'u gosod ac yn gweithio, neu mae atgyfeiriadau wedi'u gwneud i'r frigâd dân ymweld a'u gosod. • Mae'r holl wasanaethau'n weithredol ac wedi'u cynnal mewn cyflwr da. • Mae'r ardd yn hygyrch, yn daclus ac wedi'i chynnal
2. Swyddogaethau'r Cartref	<ul style="list-style-type: none"> • Dim annibendod gormodol, gellir defnyddio pob ystafell yn ddiogel ar gyfer eu pwrpas arfaethedig. • Mae pob ystafell yn cael sgôr 0-3 ar y Raddfa Mesur Annibendod • Does dim offer cartref ychwanegol heb eu defnyddio yn ymddangos mewn lleoliadau anarferol o gwmpas yr eiddo • Mae'r eiddo yn cael ei gynnal o fewn telerau unrhyw gytundebau prydles neu denantiaeth lle bo hynny'n briodol. • Nid yw'r eiddo mewn perygl o fod yn destun camau gweithredu gan lechyd yr Amgylchedd.
3. Iechyd a Diogelwch	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r eiddo yn lân heb unrhyw arogleuon, (anifeiliaid anwes neu arogleuon eraill) • Dim bwyd sy'n pydru • Dim defnydd pryderus o ganhwyllau • Dim pryder ynghylch pryfed • Mae'r trigolion yn ymdopi â gofal personol • Dim ysgrifennu ar y waliau • Mae symiau o feddyginiaeth o fewn terfynau priodol, yn gyfredol ac wedi'u storio'n briodol. •
4. Diogelu Plant ac Aelodau o'r Teulu	<ul style="list-style-type: none"> • Dim pryderon am aelodau'r cartref
5. Anifeiliaid a Phlâu	<ul style="list-style-type: none"> • Mae unrhyw anifeiliaid anwes sydd yn yr eiddo yn cael gofal da • Nid oes unrhyw blâu na heigiadau yn yr eiddo
6. Offer Diogelu Personol (PPE)	<ul style="list-style-type: none"> • Does dim angen PPE • Does dim angen cynnal ymweliadau mewn parau.

Lefel 1	Camau Gweithredu
Asiantaeth Atgyfeirio	<ul style="list-style-type: none"> • Trafodwch bryderon gyda'r preswlydd • Codwch gais gyda'r Frigâd Dân i roi cyngor ar ddiogelwch tân • Atgyfeiriwch ar gyfer asesiad cefnogaeth os yw'n briodol. • Atgyfeiriwch at y meddyg teulu os yw'n briodol • Atgyfeiriwch at y Gwasanaethau Cymdeithasol, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (CBSC) os yw'n briodol ar gyfer dinasyddion sydd neu a fydd o bosibl yn dod yn gelciwr, er mwyn iddynt gael cymorth a/neu ymyrraeth.
Iechyd yr Amgylchedd	<ul style="list-style-type: none"> • Dim Cam Gweithredu
Landlordiaid Cymdeithasol	<ul style="list-style-type: none"> • Rhowch fanylion am gyngor ar ddyledion os yw'n briodol i'r amgylchiadau • Atgyfeiriwch at y meddyg teulu os yw'n briodol • Atgyfeiriwch ar gyfer asesiad cefnogaeth os yw'n briodol. • Rhowch fanylion am ffrydiau cymorth agored i'r preswlydd drwy elusennau a grwpiau hunangymorth. • Rhowch fanylion am gyngor ar ddyledion os yw'n briodol i'r amgylchiadau • Sicrhewch fod y trigolion yn cynnal yr holl amodau tenantiaeth
Ymarferwyr	<ul style="list-style-type: none"> • Cwblhewch yr Asesiad Celcio • Gwnewch atgyfeiriadau priodol ar gyfer cefnogaeth • Atgyfeiriwch at landlord cymdeithasol os mai'r cleient yw ei denant neu lesddeiliad
Gwasanaethau Mewn Argyfwng	<ul style="list-style-type: none"> • Sicrhewch fod gwybodaeth yn cael ei rhannu gydag asiantaethau statudol ac y rhoddir adborth i'r asiantaeth atgyfeirio ar ôl cwblhau ymweliadau cartref.
Lles Anifeiliaid	<ul style="list-style-type: none"> • Dim cam gweithredu oni ofynnir am gyngor
Diogelu Oedolion	<ul style="list-style-type: none"> • Dim cam gweithredu oni nodir pryderon eraill o gamdriniaeth.
Canolfan Ddiogelu Amlasiantaethol	<ul style="list-style-type: none"> • Dim cam gweithredu oni nodir pryderon eraill o gamdriniaeth.

Lefel 2 <i>Delwedd Mesur Annibendod 4 - 6</i>	Mae angen cymorth proffesiynol ar amgylchedd y tŷ i ddatrys y problemau'n ymwneud ag annibendod a chynnal yn yr eiddo.
1. Strwythur, gwasanaet hau a gardd yr eiddo	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r unig brif allanfa wedi'i flocio • Dim ond un o'r gwasanaethau sydd ddim yn gwbl weithredol • Pryder nad yw'r gwasanaethau wedi'u cynnal yn dda • Nid oes larymau mwg wedi'u gosod neu nid ydynt yn gweithio • Nid yw'r ardd yn hygyrch oherwydd annibendod, neu nid yw'n cael ei gynnal • Tystiolaeth o eitemau sydd i fod dan do yn cael eu storio y tu allan • Tystiolaeth o fân ddifrod strwythurol gan gynnwys lleithder • Drysau mewnol ar goll neu wedi'u blocio ar agor
2. Swyddogaethau'r Cartref	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r annibendod yn achosi gorlawnder yn y manau byw ac yn cael effaith ar y defnydd o'r ystafelloedd ar gyfer eu pwrpas arfaethedig. • Mae'r annibendod yn achosi gorlawnder rhwng yr ystafelloedd a'r mynedfeydd. • Mae'r ystafell(oedd) yn sgorio rhwng 4 - 5 ar y raddfa annibendod. • Mae lefelau anghyson o gadw tŷ drwy'r eiddo • Nid yw rhai offer cartref yn gweithio'n iawn ac efallai y bydd unedau ychwanegol mewn manau anarferol. • Ni chaiff yr eiddo ei gynnal o fewn telerau unrhyw gytundebau prydles neu denantiaeth lle bo hynny'n berthnasol. • Mae tystiolaeth o eitemau awyr agored yn cael eu storio y tu mewn
3. Iechyd a Diogelwch	<ul style="list-style-type: none"> • Nid yw'r gegin a'r ystafell ymolchi yn cael eu cadw'n lân • Mae arogl drwg yn yr eiddo • Nid yw'r preswlydd yn cynnal amgylchedd coginio diogel • Mae peth pryder o ran nifer y meddyginiaethau, neu'r ffordd y cânt eu storio neu eu dyddiadau dod i ben. • Dim bwyd sy'n pydru • Dim defnydd pryderus o ganhwylau • Preswlydd yn ceisio rheoli gofal personol ond yn cael trafferth • Dim ysgrifennu ar y waliau
4. Diogelu Plant ac Aelodau o'r Teulu	<ul style="list-style-type: none"> • Nid yw celcio ar raddfa annibendod 4 -7 yn golygu Rhybudd Diogelu yn awtomatig. • Nodwch yr holl bryderon ychwanegol ar gyfer deiliaid tai • Gall eiddo â phlant neu drigolion diamddiffyn ag anghenion cymorth ychwanegol sbarduno Rhybudd Diogelu o dan risg wahanol.

5. Anifeiliaid a Phlâu	<ul style="list-style-type: none"> • Ni ofelir am yr anifeiliaid anwes sydd yn yr eiddo • Nid yw'r preswlydd yn gallu rheoli'r anifeiliaid • Nid yw ardal fyw yr anifail yn cael ei gynnal ac mae'n arogleuo • Ymddengys bod yr anifeiliaid yn cael gormod neu dim digon o fwyd • Mae llygod i'w clywed yn yr eiddo. • Mae gweoedd pry cop yn y tŷ • Mae rhywfaint o blâu pryfed (llau gwely, llau, chwain, chwilog du, morgrug, ac ati)
6. Offer Diogelu Personol (PPE)	<ul style="list-style-type: none"> • Menig Latex, esgidiau mawr neu esgidiau diogel rhag nodwyddau, masg wyneb, offer ymolchi dwylo, hylif cadw pryfed draw. • Mae PPE yn ofynnol.

Lefel 2	Camau Gweithredu Yn ogystal â'r camau gweithredu a restrir isod, mae angen monitro'r achosion hyn yn rheolaidd yn y dyfodol oherwydd RISG O GYNNYDD neu DDIGWYDD ETO
Asiantaeth Atgyfeirio	<ul style="list-style-type: none"> • Cyfeiriwch at y landlord os yw'r preswlydd yn denant • Cyfeiriwch at lechyd yr Amgylchedd os yw'r preswlydd yn rhydd-ddeiliad • Codwch gais gyda'r Frigâd Dân i roi cyngor ar atal tân • Rhowch fanylion am wasanaethau gardd • Atgyfeiriwch ar gyfer asesu cefnogaeth • Atgyfeiriwch at y meddyg teulu • Atgyfeiriwch at gyngor ar ddyledion os yw'n briodol • Cyfeiriwch at sefydliad lles anifeiliaid os oes anifeiliaid yn yr eiddo. • Sicrhewch eich bod yn rhannu gwybodaeth gyda phob asiantaeth gysylltiedig i sicrhau dull cydweithredol a phenderfyniad cynaliadwy. • Atgyfeiriwch at y Gwasanaethau Cymdeithasol, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (CBSC) os yw'n briodol ar gyfer dinasyddion sydd neu a fydd o bosibl yn dod yn gelciwr, er mwyn iddynt gael cymorth a/neu ymyrraeth.
lechyd yr Amgylchedd	<ul style="list-style-type: none"> • Cyfeiriwch at lechyd yr Amgylchedd ar 01492 574713 neu 575220 neu regulatory.services@conwy.gov.uk gyda manylion y cleient, landlord (os yw'n berthnasol), manylion y cyfeiriwr a throsolwg o'r problemau • Ar adeg yr arolygiad, bydd Swyddog lechyd yr Amgylchedd yn penderfynu ar y camau gweithredu priodol • Ystyriwch gyflwyno hysbysiadau o dan Ddeddf Diogelu'r Amgylchedd 1990, Deddf lechyd y Cyhoedd 1963 (adran 79 Mater niweidiol neu adran 83/84 glanhau eiddo neu lanhau/dinistrio eitemau • Deddf Atal Difrod Gan Blâu 1949 Ystyriwch waith na wnaed os na fydd deiliaid yn cydymffurfio â hysbysiadau
Landlord Cymdeithasol	<ul style="list-style-type: none"> • Ymwelwch â'r preswlydd i archwilio'r eiddo ac asesu anghenion cefnogaeth • Sicrhewch fod y trigolion yn cynnal yr holl amodau tenantiaeth • Gorfodwch amodau tenantiaeth sy'n ymwneud â chyfrifoldebau'r preswlydd • Sicrhewch eich bod yn rhannu gwybodaeth gyda phob asiantaeth gysylltiedig i sicrhau dull cydweithredol a phenderfyniad cynaliadwy.
Ymarferwyr	<ul style="list-style-type: none"> • Cyfeiriwch at "Guidance for Hoarding Guidance Questions to Ask" • Cwblhewch Offeryn Asesu Ymarferwyr • Sicrhewch eich bod yn rhannu gwybodaeth gyda phob asiantaeth gysylltiedig i sicrhau dull cydweithredol a phenderfyniad cynaliadwy.

Gwasanaethau Brys	<ul style="list-style-type: none"> Sicrhewch eich bod yn rhannu gwybodaeth gyda phob asiantaeth gysylltiedig i sichau dull cydweithredol a phenderfyniad cynaliadwy. Darparwch adborth i'r asiantaeth atgyfeirio ar ôl cwblhau ymweliadau cartref.
Lles Anifeiliaid	<ul style="list-style-type: none"> Ymwelwch â'r eiddo i gynnal gwiriad lles ar yr anifeiliaid yn yr eiddo. Addysgwch y cleient ynghylch lles anifeiliaid os yw'n briodol Darparwch gyngor/cymorth gydag ailgartrefu anifeiliaid
Diogelu Oedolion	<ul style="list-style-type: none"> Dim cam gweithredu oni nodir pryderon eraill o gamdriniaeth. Os oes pryderon eraill o gamdriniaeth yn codi, neu wedi cael eu hadrodd, gall symud ymlaen i atgyfeirio ac ymchwilio i ddiogelwch fod yn angenrheidiol.
Canolfan Ddiogelu Amlasiantaethol	<ul style="list-style-type: none"> Dim cam gweithredu oni nodir pryderon eraill o gamdriniaeth.

<p>Lefel 3</p> <p>Delwedd Mesur Annibendod 7 - 9</p>	<p>Bydd amgylchedd y cartref yn gofyn am ymyrraeth gyda dull amlasiantaethol gydweithredol, gan gynnwys cyfranogiad gan amrywiaeth eang o weithwyr proffesiynol. Mae'r lefel hon o gelcio yn gyfystyr â rhybudd Diogelu oherwydd y risg sylweddol i iechyd deiliaid y tŷ, yr eiddo a thrigolion cyfagos. Yn aml, nid yw trigolion yn ymwybodol o oblygiadau eu gweithredoedd celcio ac yn ddall i'r risg y mae'n ei achosi.</p>
<p>1. Strwythur, gwasanaethau a gardd yr eiddo</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mae mynediad i'r eiddo yn gyfyngedig oherwydd annibendod eithafol Gellir gweld tystiolaeth o annibendod eithafol mewn ffenestri Gellir gweld tystiolaeth o annibendod eithafol y tu allan i'r eiddo Nid yw'r ardd yn hygyrch ac mae wedi gordyfu'n ofnadwy Nid yw'r gwasanaethau wedi'u cysylltu neu nid ydynt yn gweithio'n iawn Nid oes larymau mwg wedi'u gosod neu nid ydynt yn gweithio Mae diffyg awyru yn yr eiddo oherwydd annibendod Tystiolaeth o ddifrod strwythurol neu waith trwsio gan gynnwys lleithder Drysau mewnol ar goll neu wedi'u blocio ar agor Tystiolaeth o eitemau sydd i fod dan do yn cael eu storio y tu allan
<p>2. Swyddogaethau'r Cartref</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r annibendod yn rhwystro mynediad at y manau byw ac yn atal y defnydd o'r ystafelloedd ar gyfer eu pwrpas arfaethedig. Mae'r ystafell(oedd) yn sgorio 7 - 9 ar y raddfa annibendod. Ni chaiff yr ystafelloedd eu defnyddio ar gyfer eu dibenion arfaethedig neu maent yn gyfyngedig iawn Mae'r gwelyau yn anhygyrch neu ni ellir eu defnyddio oherwydd annibendod neu bla Mae'r mynedfeydd, cynteddau a'r grisiau wedi'u blocio neu mae'n anodd eu pasio Toiledau, sinciau ddim yn gweithio neu ddim yn cael eu defnyddio Preswlydd mewn perygl oherwydd yr amgylchedd byw Nid yw offer cartref yn gweithio neu maent yn anhygyrch Nid oes gan y preswlydd amgylchedd coginio diogel Mae'r preswlydd yn defnyddio canhwylau Mae tystiolaeth o annibendod allanol yn cael eu storio dan do. Does dim tystiolaeth o waith cadw tŷ Nid yw eitemau cartref wedi torri yn cael eu taflu, e.e. gwydr neu blatiau wedi torri Pryder ynghylch iechyd meddwl yn dirywio Ni chaiff yr eiddo ei gynnal o fewn telerau unrhyw gytundebau prydles neu denantiaeth lle bo hynny'n briodol.

	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r eiddo mewn perygl o rybudd gan lechyd Yr Amgylchedd
3. Iechyd a Diogelwch	<ul style="list-style-type: none"> Gall wrin a/neu faw dynol fod yn bresennol Arogl drwg gormodol yn yr eiddo, gall hefyd fod yn amlwg o'r tu allan Efallai bod bwyd yn pydru yn yr eiddo Efallai y gellir gweld platiau a dysglau budr, sydd ddim yn cael eu defnyddio a/neu wedi'u claddu. Nid yw eitemau cartref wedi torri yn cael eu taflu, e.e. gwydr neu blatiau wedi torri Symiau amhriodol o feddyginiaeth neu feddyginiaeth yn cael ei storio. Arogl egr y tu mewn i'r eiddo ac o bosibl gellir ei arogleuo o'r tu allan. Pryder gydag uniondeb y trydan Defnydd amhriodol o gordiau estyniad trydanol neu dystiolaeth o waith trydanol gan rywun heb gymwysterau. Pryder ynghylch iechyd meddwl yn dirywio
4. Diogelu Plant ac aelodau'r teulu	<ul style="list-style-type: none"> Mae celcio ar raddfa annibendod 7-9 yn golygu Rhybudd Diogelu. Nodwch yr holl bryderon ychwanegol ar gyfer deiliaid tai
5. Anifeiliaid a Phlâu	<ul style="list-style-type: none"> Mae anifeiliaid yn yr eiddo mewn perygl oherwydd y lefel o annibendod yn yr eiddo. Efallai nad yw'r preswlydd yn gallu rheoli'r anifeiliaid yn yr eiddo Nid yw ardal fyw yr anifail yn cael ei gynnal ac mae'n arogleuo Ymddengys bod yr anifeiliaid yn cael gormod neu dim digon o fwyd Celcio anifeiliaid yn yr eiddo Plâu ofnadwy o bryfed (llau gwely, llau, chwain, chwilod du, morgrug, pryfed arian ac ati) Pla o gnofilod gweladwy
6. Offer Diogelu Personol (PPE)	<ul style="list-style-type: none"> Menig Latex, esgidiau mawr neu esgidiau diogel rhag nodwyddau, masg wyneb, offer ymolchi dwylo, hylif cadw pryfed draw. Rhaid cynnal ymweliadau mewn paru.

Camau gweithredu	Lefel 3
Asiantaeth Atgyfeirio	<ul style="list-style-type: none"> Codwch Rybudd Diogelu o fewn 24 awr Codwch gais gyda'r Frigâd Dân o fewn 24 awr i roi cyngor ar atal tân.

	<ul style="list-style-type: none"> Atgyfeiriwch at y Gwasanaethau Cymdeithasol, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (CBSC) os yw'n briodol ar gyfer dinesydd sydd neu a fydd o bosibl yn dod yn gelciwr, er mwyn iddo gael cymorth a/neu ymyrraeth.
Iechyd yr Amgylchedd	<ul style="list-style-type: none"> Cyfeiriwch at Iechyd yr Amgylchedd ar 01492 574713 neu 575220 neu regulatory.services@conwy.gov.uk gyda manylion y cleient, landlord (os yw'n berthnasol), manylion y cyfeiriwr a throsolwg o'r problemau Ar adeg yr arolygiad, bydd Swyddog Iechyd yr Amgylchedd yn penderfynu ar y camau gweithredu priodol Ystyriwch gyflwyno hysbysiadau o dan Ddeddf Diogelu'r Amgylchedd 1990, Deddf Atal Difrod Gan Blâu 1949 neu Ddeddf Tai 2004 Ystyriwch waith na wneir os na fydd deiliaid yn cydymffurfio â hysbysiadau
Landlord	<ul style="list-style-type: none"> Ymwelwch â'r preswlydd i archwilio'r eiddo ac asesu anghenion cefnogaeth Ewch i gyfarfod Diogelu aml-asiantaeth Gorfodwch amodau tenantiaeth sy'n ymwneud â chyfrifoldebau'r preswlydd Os bydd y preswlydd yn gwrthod ymgysylltu, gwasanaethwch Hysbysiad Ceisio Meddiant o dan Sail 13 Atodlen 2 o Ddeddf Tai 1988
Ymarferwyr	<ul style="list-style-type: none"> Cyfeiriwch at "Hoarding Guidance Questions for practitioners" Cwblhewch Offeryn Asesu Ymarferwyr Sicrhewch eich bod yn rhannu gwybodaeth gyda phob asiantaeth gysylltiedig i sicrhau dull cydweithredol a phenderfyniad cynaliadwy.
Gwasanaethau Brys	<ul style="list-style-type: none"> Ewch i gyfarfodydd Diogelu aml-asiantaeth ar gais Sicrhewch eich bod yn rhannu gwybodaeth gyda phob asiantaeth gysylltiedig i sicrhau dull cydweithredol a phenderfyniad cynaliadwy. Darparwch adborth i'r asiantaeth atgyfeirio ar ôl cwblhau ymweliadau cartref.
Lles Anifeiliaid	<ul style="list-style-type: none"> Ymwelwch â'r eiddo i gynnal gwiriad lles ar yr anifeiliaid yn yr eiddo. Ewch â'r anifeiliaid i amgylchedd diogel Addysgwch y cleient ynghylch lles anifeiliaid os yw'n briodol Cymerwch gamau cyfreithiol am greulondeb i anifeiliaid os yw'n briodol Darparwch gyngor/cymorth gydag ailgartrefu anifeiliaid
Diogelu Oedolion	<ul style="list-style-type: none"> Dylai rhybudd diogelu symud ymlaen i atgyfeiriad ar gyfer dull amlasiantaethol, gan ymchwilio ymhellach i unrhyw bryderon o gamdriniaeth.
Canolfan Ddiogelu Amlasiantaethol	<ul style="list-style-type: none"> Atgyfeiriwch at Ganolfan Ddiogelu Amlasiantaethol i Blant os yw plant neu bobl ifanc yn bresennol o fewn 24 awr

Cwestiynau Canllaw ar gyfer Ymarferwyr

Isod ceir enghreifftiau o gwestiynau i'w gofyn os byddwch yn poeni am ddiogelwch rhywun yn ei gartref ei hun, lle rydych yn amau bod perygl o hunan-esgeulustod a chelcio

Bydd y wybodaeth a geir o'r cwestiynau hyn yn llywio Asesiad Celcio (gweler atodiad) ac yn darparu'r wybodaeth sydd ei hangen i rybuddio asiantaethau eraill.

Bydd y rhan fwyaf o gleientiaid sydd â phroblem celcio yn teimlo embaras am eu hamgylchedd, felly addaswch y cwestiwn i siwtio'ch dinasyddion.

- Sut ydych chi'n mynd i mewn ac allan o'ch eiddo, ydych chi'n teimlo'n ddiogel yn byw yma?
- Ydych chi erioed wedi cael damwain, wedi llithro, baglu neu syrthio? Sut ddigwyddodd hyn?
- Sut ydych chi wedi gwneud eich cartref yn fwy diogel i atal hyn (uchod) rhag digwydd eto?
- Sut ydych chi'n symud yn ddiogel o gwmpas eich cartref (lle mae'r llawr yn anwastad neu wedi'i orchuddio, neu lle mae gwifrau agored, llaith, pydredd, neu beryglon eraill)
- A oes tân erioed wedi dechrau ar ddamwain?
- Sut ydych chi'n cael dŵr poeth, golau, gwres yma? A yw'r gwasanaethau hyn yn gweithio'n iawn? Ydyn nhw erioed wedi cael eu profi?
- Ydych chi erioed wedi defnyddio canhwyllau neu fflam agored i gynhesu a goleuo'r lle neu wedi coginio gyda nwy gwersylla?
- Sut ydych chi'n llwyddo i gadw eich hun yn gynnes? Yn enwedig yn y gaeaf?
- Pryd oedd y tro diwethaf i chi fynd allan i'ch gardd? Ydych chi'n teimlo'n ddiogel i fynd allan yno?
- Ydych chi'n poeni am bobl eraill yn mynd i mewn i'ch gardd i geisio torri i mewn? A yw hyn wedi digwydd erioed?
- Ydych chi'n poeni am lygod, llygod mawr neu lwynogod, neu blâu eraill? Ydych chi'n gadael bwyd allan ar eu cyfer?
- Ydych chi erioed wedi gweld llygod neu lygod mawr yn eich cartref? Ydyn nhw wedi bwyta unrhyw fwyd yn eich eiddo? Neu wedi mynd i fyny'r grisiau a nythu yn unrhyw le?
- Allwch chi baratoi bwyd, coginio a golchi i fyny yn eich cegin?
- Ydych chi'n defnyddio eich oergell? A gaf i edrych ynddo? Sut ydych chi'n cadw pethau'n oer yn y tywydd poeth?
- Sut ydych chi'n cadw'ch hun yn lân? A gaf i weld eich ystafell ymolchi? Ydych chi'n gallu defnyddio eich ystafell ymolchi a defnyddio'r toiled yn iawn? Ydych chi'n gallu ymolchi, cael bath? Cawod?
- Allwch chi ddangos i mi lle rydych yn cysgu a gadael i mi weld eich ystafelloedd i fyny'r grisiau? A yw'r grisiau yn ddiogel i'w cerdded? (Os oes rhai)
- Beth ydych chi'n ei wneud gyda'ch dillad budr?
- Ble ydych chi'n cysgu? Ydych chi'n gallu newid eich dillad gwely yn rheolaidd? Pryd oedd y tro diwethaf i chi eu newid?
- Sut ydych chi'n cadw eich hun yn gynnes yn y nos? Oes gennych chi orchuddion ychwanegol i roi ar eich gwely os ydych yn oer?
- A oes unrhyw ffenestri wedi torri yn eich cartref? A oes angen gwneud unrhyw waith trwsio?
- Oherwydd y nifer o eiddo sydd gennych, a ydych yn ei chael hi'n anodd defnyddio rhai o'ch ystafelloedd? Os felly, pa rai?
- Ydych chi'n cael trafferth cael gwared ar bethau neu i ba raddau ydych chi'n cael anhawster cael gwared (neu ailgylchu, gwerthu, rhoi i ffwrdd) ar bethau cyffredin y byddai pobl eraill yn cael gwared ohonynt?

Canllaw ar gyfer Ymarferwyr

Nodweddion Deall Celcio

Defnyddiwch y canllaw hwn fel sylfaen i ddisgrifio agwedd y cleient tuag at gelcio. Darparwch wybodaeth ychwanegol yn eich atgyfeiriadau ac adroddiadau i alluogi dull wedi'i deilwra sy'n berthnasol i'ch cleient.

Dealltwriaeth dda neu weddol dda:

Mae'r cleient yn cydnabod bod credoau ac ymddygiad sy'n ymwneud â chelcio (yn ymwneud ag anhawster taflu eitemau, annibendod neu gaffael gormodol) yn broblemus. Mae'r cleient yn cydnabod yr ymddygiadau hyn ynddo ei hun.

Dealltwriaeth wael

Mae'r cleient yn eithaf pendant nad ydy credoau ac ymddygiad sy'n ymwneud â chelcio (yn ymwneud ag anhawster taflu eitemau, annibendod neu gaffael gormodol) yn broblemus, er gwaethaf tystiolaeth i'r gwrthwyneb. Efallai y bydd y Cleient yn cydnabod problem storio ond ychydig o hunan-adnabyddiaeth neu'r gallu i dderbyn ei ymddygiad celcio ei hun sydd ganddo.

Dealltwriaeth yn Absennol (rhithiol)

Mae'r cleient yn bendant nad ydy credoau ac ymddygiad sy'n ymwneud â chelcio (yn ymwneud ag anhawster taflu eitemau, annibendod neu gaffael gormodol) yn broblemus, er gwaethaf tystiolaeth i'r gwrthwyneb. Mae'r cleient yn eithrio ei amgylchedd byw yn gyfan gwbl, er gwaethaf y celcio a'r risg posibl i iechyd.

Gwahanedig, gan neilltuo bai

Mae'r cleient wedi bod i ffwrdd o'i eiddo am gyfnod estynedig. Mae'r cleient wedi ffurfio gwahaniad o'r eiddo sydd wedi'i gelcio ac mae bellach yn bendant mai 3ydd parti sydd ar fai am gyflwr yr eiddo. Er enghraifft, mae lladrad wedi digwydd, sgwatwyr neu aelodau eraill y cartref.

19. Asesiad Celcio i Ymarferwyr

Dylid cwblhau'r asesiad hwn gan ddefnyddio'r wybodaeth rydych wedi'i chael yn defnyddio'r Cwestiynau Canllaw ar gyfer Ymarferwyr

Peidiwch â chwblhau'r adolygiad hwn yn eiddo'r cleientiaid, a dylech ei gwblhau ar y cyd â'r Offeryn Asesu Protocol Celcio Amlasiantaethol. (Bydd y blychau testun yn ehangu os bydd angen mwy o le)

Dyddiad yr Asesiad Cartref				
Enw'r Cleient				
Dyddiad Geni'r Cleient				
Cyfeiriad				
Manylion cyswllt y Cleient				
Math o annedd				
Rhydd- ddeiliad	Ydy	Tenant - Enw a chyfeiriad y landlord		
Aelodau'r Cartref		Enw	Perthynas	Dyddiad Geni
Anifeiliaid anwes - nodwch pa anifeiliaid anwes ac unrhyw bryderon				
Asiantaethau sy'n ymwneud â'r achos ar hyn o bryd - gyda manylion cyswllt				
Cefnogaeth nad yw'n rhan o'r asiantaeth sydd ar waith ar hyn o bryd				
Agwedd y cleient tuag at gelcio				

Nodwch os yn bresennol yn yr eiddo							
Difrod strwythurol i'r eiddo		Haig o bryfed neu gnofilod		Nifer fawr o anifeiliaid		Annibendod y tu allan	
Bwyd wedi pydru		Gwastraff anifeiliaid yn y tŷ		Pryderon am lendid yr eiddo		Ysgarthion dynol gweladwy	
Pryder o hunan-esgeuluso		Pryder am blant yn yr eiddo		Pryder am oedolion eraill yn yr eiddo			
Gan ddefnyddio'r ddelwedd mesur annibendod, sgoriwch bob un o'r ystafelloedd isod							
Ystafell wely 1		Ystafell wely 4		Toiled ar wahân			
Ystafell wely 2		Cegin		Lolfa			
Ystafell wely 3		Ystafell ymolchi		Ystafell Fwyta			
Cyfeiriwch at y Protocol Celcio Aml-asiantaeth. Darparwch Ddisgrifiad o'r Broblem Gelcio: (presenoldeb gwastraff dynol neu anifeiliaid, cnofilod neu bryfed, bwyd yn pydru, a yw'r cyfleustodau'n weithredol, a oes difrod strwythurol, problemau gydag allanfeydd wedi'u blocio, a oes deunydd hyllog, a oes perygl o dân? Ac ati)							
Cyfeiriwch at Offeryn Protocol Celcio Aml-asiantaeth. Yn seiliedig ar y wybodaeth a ddarperir uchod, ar ba lefel y caiff eich achos ei raddio?							
Lefel 1 - Gwyrdd		Lefel 2 - Oren			Lefel 3 - Coch		
Enw'r ymarferwr sy'n ymgymryd â'r asesiad							
Enw'r Sefydliad							
Manylion cyswllt							
Y cam nesaf i'w gymryd							
Rhestrwch yr asiantaethau yr atgyfeiriwyd atynt, gan gynnwys dyddiadau ac enwau cyswllt							

ATODIAD 1

I'W DDEFNYDDIO AR GYFER LEFEL 3

CELCIO

Cyfarfod Aml-Asiantaeth

Enw:

Cynhelir yn:

- 1. CROESO, CYFLWYNIADAU AC YMDDIHEURIADAU**
- 2. PWRPAS Y CYFARFOD**
- 3. GWYBODAETH GEFNDIR GAN GYNNWYS MATERION / PRYDERON**
- 4. TRAFODAETH GYFFREDINOL; BETH SYDD EISOES WEDI CAEL EI WNEUD A GAN BWY**
  - Offeryn delwedd a mesur annibendod i'w ddefnyddio a'i drafod
- 5. CYNLLUN GWEITHREDU**
- 6. UNRHYW FATER ARALL**
- 7. DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF OS OES ANGEN**

ATODIAD 2

ASESIAD RISG CYMHLETH

CYFRINACHOL

Enw'r Defnyddiwr Gwasanaeth	
Rhif Paris	

I'w atodi gydag asesiadau llawn a chynlluniau gofal a anfonir at ddarparwyr mewn sefyllfaoedd lle mae risg sylweddol wedi'i nodi (yn unol â chanllawiau ar rannu gwybodaeth a chyfrinachedd).

Oherwydd ei bod yn debygol y bydd y ffurflen hon yn cynnwys gwybodaeth sensitif neu wybodaeth gan drydydd partïon, ni ddylid ei rhannu gyda'r defnyddiwr heb gytundeb ymlaen llaw gan y trydydd partïon hynny a'r rheolwr tîm, oni chafodd ei chwblhau gyda'r defnyddiwr.

Ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth Iechyd Meddwl, cyfeiriwch at y Cynllun Gofal a Thriniaeth ac Aseiad Risg Rhwydwaith Ymchwil Risg Gymhwysol Cymru.

Categoriâu Risg a Nodwyd: *Ticiwch bob categori priodol*

Categori	Ydy	Nac ydy	Categori	Ydy	Nac ydy
Ymosodol / Treisiol			Hunan-niweidio		
Cam-fanteisio (ar eraill)			Hunan-esgeuluso -		
Risg i blant (cyfeiriwch at Bolisi Croesraniad Amddiffyn Plant)			Oedolyn diamddiffyn (cyfeiriwch at y Polisi Oedolion Diamddiffyn)		
Methu â gofalu			Digartrefedd		
Arwahanwydd cymdeithasol eithafol					
Arall (<i>nodwch</i>)					

Os mai'r ateb yw 'Ydy' i unrhyw un o'r uchod, parhewch â'r Asesiad Risg:

Ffactorau cyfredol sy'n awgrymu bod perygl amlwg; Ar beth mae'r asesiad hwn yn seiliedig arno (e.e. hanes; adroddiadau gan bobl eraill; adroddiad gan y defnyddiwr, gofalwr neu ffynhonnell arall); Difrifoldeb y risg (isel; canolig, uchel, brys); Ystyriwch - camddefnyddio alcohol neu gyffuriau; Bygythiadau i niweidio eu hunain neu eraill; Adroddiadau o niwed gwirioneddol tuag at eu hunain neu eraill yn y gorffennol; Symptomau posibl o salwch meddwl megis syniadau paranoiaidd neu rhy amheus; dicter heb esboniad neu aflonyddwch emosiynol neu ymddygiadol arall; cofnod troseddol neu hanes fforensig hunan-ddywededig; A oes hanes o weithredoedd anrhagweladwy neu fyrbwyll?; Os nodir trais, a oes arfau wedi cael eu defnyddio?; Os oes ymddygiad ymosodol – ai ar lafar ydyw?; A fu difrod i eiddo?; A oes unrhyw dystiolaeth o gamdriniaeth hiliol – ai'r defnyddiwr yw'r cyflawnwr neu'r dioddefwr?

Pwy sydd mewn Perygl? - a oes unrhyw unigolyn penodol wedi'i nodi neu ai'r defnyddiwr yw'r unig unigolyn sydd mewn perygl?

Pa mor uniongyrchol yw'r risg - a yw'n rhan o batrwm parhaus / yn ddigwyddiad "unwaith yn unig" yn y gorffennol / yn risg gyfredol?

A oes unrhyw arwyddion o "rybudd cynnar" neu "sbardunau" i'r risg. A oes patrwm rhagweladwy neu unrhyw ffactorau sy'n hysbys i gynyddu / lleihau'r risg - rhowch fanylion

A oes unrhyw ffactorau diogelwch arbennig y dylai pobl eraill sy'n gweithio gyda'r defnyddiwr fod yn ymwybodol ohonynt (e.e. a ddylid ymweld ag ef mewn parau yn unig, neu a ddylai mwy nag un person fod yn bresennol wrth ei weld yn y swyddfa, neu a ddylid ei atgyfeirio at wasanaeth arbenigol arall)

Canlyniad

A oes angen Cynllun Rheoli Risg?

Oes

Nac
oes

Dyddiad Adolygu

Os "Nac oes" - Llofnod yr Asesydd _____ Dyddiad _____

Cytunwyd gan y Rheolwr _____ Dyddiad _____

Rheoli Risg

I'w gwblhau ym mhob sefyllfa lle mae risg sylweddol wedi cael ei nodi.

Cynllun Gweithredu ar gyfer lleihau risg a phwy fydd yn gyfrifol am gynnal y cynllun
Cynllun Wrth Gefn - pa gamau y dylid eu cymryd os bydd y Cynllun Gweithredu yn torri i lawr?
Cynllun mewn Argyfwng - Pa gamau y dylid eu cymryd mewn sefyllfa o argyfwng, gan gyfeirio'n benodol at ymatebion y tu allan i oriau

Llofnod yr Aseswr: _____ Dyddiad: _____

Cytunwyd gan y Rheolwr Tîm _____ Dyddiad: _____

Dyddiad Adolygu: _____

Hanes Risg CYFRINACHOL

Cofnod o achosion o ymddygiad risg, gan gynnwys trais neu ymddygiad ymosodol neu achosion o hunan-niweidio neu weithgarwch troseddol hysbys. Nodwch p'un ai gwirioneddol neu fygythiol, yn nhrefn dyddiad. Rhaid cofnodi ysbeidiau newydd. Oherwydd ei bod yn debygol y bydd y ffurflen hon yn cynnwys gwybodaeth sensitif neu wybodaeth gan drydydd partïon, ni ddylid ei rhannu gyda'r defnyddiwr heb gytundeb ymlaen llaw gan y trydydd partïon hynny a'r rheolwr tîm.

Dyddiad y Digwyddiad	Cofnod o'r Digwyddiad – Rhowch cymaint o fanylion â phosibl, gan gynnwys tarddiad yr wybodaeth, p'un a yw'r digwyddiad wedi ei wirio a chanlyniad y digwyddiad.	Llofnod yr Aseswr a'r dyddiad	Llofnod yr Aseswr a'r dyddiad

--	--	--	--